

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Christomachia Calvinistica, Et Sacramentariorvm Omnivm Vere Sathanica

Lindt, Willem van der

Coloniae, 1584

VD16 L 1925

III. Epistola ad N. Caluinistam dissuasoria ne Sacramentarijs fidem diutius habeat: sed à Caluinismo ad desertam dudum redeat Catholicam Christi Ecclesiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30267

COGNATVS COGNA
TO SVO CHARISS. VNVM
IDEMQVE SAPERE, ATQVE
*in Christo IESV felici-
ter viuere.*

QVOD ab annis tam mul-
tis (quod mihi sæculum
videtur) Cognate charis-
sime, non scripserim, variæ
sunt causæ: quas nunc ni-
hil profuerit commemorare.

Ab infausta pace illa Gandensi, cu-
ius te partem non postremam fuisse,
perdolenter audiuius, spes erat pijs
omnibus tranquillitatem aliquã Ca-
tholicæ Christi Ecclesiæ apud calami-
tosiss. Belgas perturbatissimæ; vt &
Reipubl. luctuosissimæ, subsequuntur.
sed cum ea, Deo electæ suæ Bel-
garum plebi meritò iratissimo opta-
tum suum non habuerit successum,
in maiorem colloquendi atque con-
grediendi desperationem in dies pro-
trahebamur. Itaque nunc ad te scribe
renos (cum ocio abundemus nostris
à Chri-

à Christi ouilibus menses totos duo-
 deviginti exclusi, omnibusque, Chri-
 sto gratia & gloria, à Statibus vestris
 Belgicis priuati & spoliati, Genuæ ex-
 sulantes, vt in Hispaniam trajciam⁹)
 tui cogit amor: quem nobis non so-
 lum cognatio & germana sanguinis
 propinquitas peperit, sed conuictus
 etiã Haghens. pridem suauissimus cõ-
 cilianit, cum illic Decanũ Collegij a-
 gerem, & tu regis cõsiliarium, multis
 de cõponendo isto Religiois dissidio
 habitis persæpè inter nos sermonib⁹.

Quam enim fueris hætenus cordi
 meo charus, te fugere non potest: qui
 totã teneris à me expert⁹ es amicitia
 non simulatã symbola. Hanc autem
 amicitiam, etsi quibusdam videatur
 mutatione religionis violatum irrita
 mē ego tui memoriam, veramq; tuã
 in Christo salutis dilectionem nondũ
 deposui (tãta enim est, vt nulla exhau-
 riatur iniuria) neq; apud Deum obli-
 tus sum vnq̃, licet illo in sacrificij verè
 Christiani loco, quo viuorũ fratrum
 memoria ex solemni, immò Aposto-
 lici ritu, tam apud Græcos, quàm La-
 tinos

tinus, Arabas, Syros & Armenos, ad
eoq; Christianos omnes habetur, tui
meminisse magno huius animi mœ-
rore non possum, sicuti per fratrem
tuum D. N. Colonia superiori anno
Cl.D. significavi. Istac enim nouæ
tuæ religionis professione, cùm te à
nostra auita & Apostolica adeò fide
certo tuo cum exitio subtraxeris, tre-
mendi illius Eucharistici sacrificij nō
potes esse particeps, neque filiorum
Dei vel in commemorando, nedum
in congregando consors, qui te à so-
cietate filiorū Dei, quos sola Catho-
lica Christi parit, & ad regnum illud
Dei æternum certò perducit Ecclesia
summo cū sacrilegio congregaueris.

Certè quod tibi & fratri tuo Ingol-
stadij liberalibus studijs operam dan-
tibus, ante annos plus minus duode-
viginti, non rarò metuebam, nunc ti-
bi certo cum exitio, cheu dolor? tam
lethaliter euenisse, perq̃ animo meo
facit ægrè. Idq; eo magis, quòd isti se-
ctarum exitialium nunc diaboli stu-
dio passim certa plurimorū pernicie
grassantium infœlicissimæ, atq; oīm
fe-

fe-

ferè teterrimæ, te infelicem dederis
sectatorem.

Hebr. 12.

Vtinam charissime cognate, menti tuæ infixam obtinuiffes illam cælestem D. Pauli vocem: doctrinis varijs & peregrinis nolite abduci ^{περιάγεσθαι} in errorem circumduci? Atque te doctrinas varias, aut illas peregrinas à D. Apostolo notatas sectatum, scio, inficias ibis: sed purum putum Dei verbum te sedulitate omni consecratum. An non variæ, mi Cognate, tuam te per salutem obsecro, attentus considera, sunt dicendæ; quæ à Mater-
na Ecclesiæ Christi doctrina tot capitibus euariant? an non peregrinæ, quæ priorum auribus nunquam à Christianorum memoria, nisi summo cum horrore fuerunt auditæ, nedum probatæ. Meritò te hoc solo nomine debuisse deterrere, quod dissidia & dissensiones fidei noua ista generat doctrina. D. Paulus suos Romanos, postquam annos totos minimum decem fuissent à D. Petro Christi Apostolo, & ouilis eius Vicario, D. Clemente, Lino, & Cleto, illius & commilitonibus

bus & successoribus in Christi Euan-
gelio rectè instituti, istiusmodi eis à
nouatoribus aliquot iam tunc metu
ens pericula, hortatur rogans, vt ab
illis caueāt, qui dissensiones à doctri-
na, q̄ à D. Petro didicerāt, obseruēt, &
vitent, atque ab eis qui offendicula
docent, magno studio declinent. Nō
enim est dissensionis ἡ ἀκατασείς, siue
dissidiorum & seditioꝝ author
Deus: sed diabolus. Itaq; vbi alma di-
uine doctrine violatur cōcordia, & fu-
nesta Christiani dogmatis inuehitur
discordia, indubio pijs Dei filijs est ar-
gumēto, eā controuersia non à Chri-
sti spiritu, qui Deus pacis est, & con-
cordiæ, sed ab infaustissimo Antichri-
sti spiritu ꝛacodæmone, excitari, vt
fratres perniciosè diuidat, vt ouilia
Dei exitialiter disturbet, denique vt
oues Christi internecina lue dissipet,
diuellat, dilaniet. Istud cum omnes
faciant infælices huius miserrimæ tē-
pestatis schismatici, ac propter liberā
sue nouæ impietatis electionem ve-
rè ac meritò dicti hæretici: nulli ta-
men absurdus, foedius, aut irreligio-
sius,

fius, quàm qui illius miselli Caluini
discipulos sese infœliciter gloriatur:
hoc tibi, scio, paradoxum videbitur,
qui te purissimã omnium, sequi infœ-
lix persuasum tenes doctrinã Euange-
licam: quam cum cæterarum eodem
diffensionis patre diabolo prognata
rũ inuidia reformatam arrogatissimè
vos quidem appellatis. Verùm ne re-
rum harum ignorantia deceptus à ve-
ro aberres diutius, paucis aliquotnũc
tibi, aspirante Christi spiritu, aperiã re-
ligiõis Christianæ capita, vt videastã-
dem, fauente atq; miserante (qd̄ sup-
plex deum obsecro) Christo, inquam
horrendas te præcipitem miser dede-
deris blasphemias, & in sũmas, adeoq;
abominãdas in verã diuinamq; religi-
onem imprudens incurreris iniurias.

Y.
Arrianizat
Calvinus.

Nõ eò te animi cœcitatatis delapsum
opinor, vt Arrianismũ Euãgelio Chri-
sti aduersari neges, quem cũ Calvinus
tuus initio suæ Apostasiæ instaurarit,
an eum virum habẽdum diutius sen-
tias Euangelicum? Certè an. 35. Sym-
bolum D. Athanasij in Synodo Lau-
sanensi suscipere cõtumaciter admo-
dum

dum recusavit, nisi ad gnomē scriptu-
rarū, inquietabat homūculus arrogan-
tiss. examinasset. Negat & filiū ex sub-
stantia Dei patris natū, vnde & illud,
Deum de Deo, sacrilegus audebat de-
trahere illi Symbolo Nicæno. tam. n.
illotis ex scholis vestris Iuristarum (q̄
oīm maximè Catholicam nunc suis
cum Grammaticis aliquot, vexāt Ec-
clesiā) ad sacrosanctas scripturas con-
taminandas accurrit pedibus. Nam à
Vvilhel. Farello seditiosiss. illo hoīe
impiè catechizatus Sabellianismū se-
ctabatur, vnde & Confessio Augusta-
na eū damnauit, quē in hunc vsq; diē
plurimi Caluini discipuli ita pro Euā-
gelio puro, puto colūt, vt vel à forma
Baptismi audeant ardeliones vestri p̄
Hollandiam, & alibi contra Euange-
liū, Christi spiritum S. excludere. Hic
etiam Caluini discipuli venenū illud
impij Arrij & Sabellij cum Geneuæ
hausissent, diuinum illud D. Athana-
sij symbolum in hodiernum vsq; di-
em nō pauci ore blasphemō dictitāt
Sathanasianum. Certè cum filium
Caluinus faciat & minorem Patre, &

secundam causam rerum, denique secundum ei locum in sede diuinæ Majest. tenere impius fingat, effugere nō potest, quin purus putus cōvincatur Arrianus, quemadmodum liquet ex Nouo Testamento Lugduni, ex approbatione Caluini & Bezae, anno 71. aut circiter impresso. Cuius impietatis venenum an tibi non affricuerit, quidam, cur dubitem, faciunt, illa tua conuiuia Haghen. commemorātes, vbi his de rebus te inter pocula disputare solitum ferūt, vt vt sit, nos ad alia istius tui Euangelistę transeamus impia dogmata.

II. Pelagianizati
Caluinus.

Ioh. 3.

Pelagianismum Euangelicę Christi gratiæ infestum, qui nouati Euangelij prætextu renouare audet, an tibi non censeatur certus Euangelicę doctrinæ hostis? Procul dubio agnoscis scio. Hunc ergo tu magistrum se- qui voles, qui pueros cum Pelagio nasci, non renasci filios Dei impiè docet? Non enim in regnum Dei cuiquā pateat ingressus, si Christo fidem habemus, nisi qui ex aqua & spiritu fuerit denuò natus: quemadmodum vni- uer-

uersa tenet in hunc vsque diem Eccle-
sia Christi Catholica, ex Apostolorū
traditione ita instituta: modò huius
rei testes admittas Patres Orthodo-
xos, & vetustissimos Scriptores, Aug.
Homil. 14. de verbis Apostoli, Orige.
Com. ad Rom. 5.

His limitibus sacrilega Caluini tui
impietas sese continere nequiuit: sed
in absurdissimum etiam Manichæis-
mum fœdè admodum sese præcipitè
inœelix dedit. Negat enim homini su-
um esse arbitrium liberum in rebus
Religionis: Quid ergo Christus Iu-
dæis infidelitatem exprobrans: Quo-
ties volui vos congregare, inquit, fili-
os tuos, & noluisti? Si noluit, quomo-
do nō suo istud fecit arbitrio? an velle
& nolle Christo fidem habere huma-
næ non est voluntatis? quæ etsi ad
hoc diuino adiuta fulcitur auxilio:
suo tamen id facit arbitrio. Certè
Dei spiritus apud Dauidem testatur, *Psal. 94.*
Iudeos noluisse ambulare in lege dei,
Rursus idem clamat: Nolite obdura-
re corda vestra? Quomodo denique
iustus est Deus, si homines ad lucem

III.
*Manichæus
Caluinus.*

Euangelij vocans, eos eterna mulctet damnatione, si non sua pereunt malitia? & obstinata ad peccādum ipsi sese perditum eunt voluntate? Nolo impiū illud, vereq; nefariū oīm blasphemiarū caput hic cōmemorare, quo Calvinus tuus calamo Sathanici in Deū odij toxico infecto scribit, Deū nō minus esse autorē proditionis Iudę quā conuersionis Pauli. ō vocē Sathanico furore dignissimā? & que vel sola demōstret meridiana luce clari⁹, Calvin. helleboro eguisse, illiusq; discipulos magis sensu, q̄ pœna op⁹ habere.

*YIII.
Iudaizat
Calvinus.*

*Vsuras cum
Iudæis Calvi-
nus à varijs
suis mercato-
ribus defen-
dit licitas.*

Quorsum nunc vestrum illum ingrediar Iudaicæ impietatis pelagum, quē Calvin. tot capitib. renouat? quæ nos dialogis, quibus Rucwardus titulus est, siue de animi trāquillitate, nō pauca accēsumus. Paucula igitur hic perstringemus, vt Iudaizantē fugias magistrū, ne te blādis suis imposturis, venenatisq; verborum blandiff. fucis in æternum abripiat barathrum. De vsuris nihil dico, quas multō suis discipulis atrocius suadet extorquēdas, quam Iudæi. Isti enim non nisi ab ex-
trancis

franeis: Ille à fratribus docet iustè rapi, imò ingenti fraternæ (inquit com. in Psa. 14) charitatis beneuolentia nūmos ad fœnus præstari. Non te hic ad diuinas reuoco scripturas, quas rectè intelligere, atq; vt D. Paulus monet, ὀρθοτομήν, rectè secare, siue incidere nō didicisti; cum David clamet, eū in cœlesti Dei tabernaculo habitaturū, qui pecuniā suā non dederit ad vsurā: Et Christus seueriter admodū auaros oēs admoneat, egenis fratribus vt mutuū dent, nihil inde sperātes: sed tuas ad leges ciuiles veteres, vt & ad illud Caton. q̄ rogatus, Quid fœnerari? qd hominē occidere, perquā verissimè respondit. Qui ergo Iudaizare, imò bis Iudaizare volet, Calvinū sequatur magistrum: vnde & tantā colluuiē auarissimorū nostratium mercatorū in ei⁹ cloacā videmus, pro dolor! defluere.

Eodem spiritu verè Iudaico Calvinus SS. libros Machabæorum de Canone scripturarum cum Iudæis reijcit. Cum eos D. Augustinus, quem ille indubitatum his in cōtrouersijs admittit testem, tam disertè asserat, nō

Iudaicam synagogam: sed Ecclesiam recipere Christianam. Quid ergo, mi cognate, dubites (modo D. Augustinum feras Iudicem) quin te Calvinus ad Iudaicam pertrahat Synagogam. Verum illud maioris ut Iudaicæ impietatis, ita Antichristianæ Apostasiæ dogma execrabile, quo cum Iudæis negat Apostata, nostrum Ecclesiæ Christianæ sacrificium, quo passionis Christi memoriam quotidie Sacramento à Christo instituto, ad pium illud Apostolorum exemplum, Act. 13. renouamus. Nemo enim vel mediocriter doctus, vocem illam Apostolicam D. Lucæ *λιτὺργῶντων*, rectissime ab Erasmo expressam esse, sacrificantibus, inficiando fuerit: cum eadem voce Christiani Græci in hunc usque diem ad exemplum Liturgiæ D. Basilij, & D. Chrysostomi SS. Missam appellant Liturgiam. An non hoc ex illo diuino Malachiæ oraculo: Inter Gentes offertur nomini oblatio munda aduersus impios Iudæos, Orthodoxi Patres DD. Irenæus, Iustinus, Augustinus, Euseb. Cæsariens. Chrysostomus, & alij plurimi

rimi cōfirmant? quorum Catalogum legere est Apologetico nostro, pro Concordia cum Germanis lib. 2.

Sed de hoc Ecclesiæ Christianæ sacrificio inter nos fortè dixeris, conveniat facilè, si de huius sacrificij conveniret materia & actione. Nam corpus Christi in ara (de qua D. Paulus Hebræis loquitur) offerri vos dogmatibus vestris impijs consentaneè inficiamini, cum in S. Eucharistia contra Christianos non esse præsens cœcis & obstinatoribus animis cum Iudæis contendatis. Nolo nunc multus esse in locis diuinarum Scripturarum tibi accumulandis, quibus clarissimè homini non præfractò, aut anticipatæ suæ sententiæ amatori non insano euincatur, illa Christi Domini verba, Hoc est corpus meum, non nisi propriè & substantialiter de vero & humano Christi corpore ex beata virgine assumpto loqui. Unus sufficiat homini non cōtentioso, qui placidè audire, atq; animo tràquillo veritatem expendere dignabitur: in quorū classe nos te, aspirante Christo, repositū tenemus.

F 5

D. Pau.

*Berengarij
dogma impiū
tuetur Cal-
uinus.*

D. Paulus causam Corinthijs suis exponens, cur in Ecclesia Corinthiana dormirent multi, ægrotarent multi, affligerentur febribus, noxisq; varijs multi, disertè affirmat ideo hæc passos, quia non dijudicassent corpus domini, nimirum quod non legitimè parati, & æquo minus apti illud manducarant immundo corde, atq; impuramente, quod sine legitimo peccatorum dolore, sine idonea tantis mysterijs præparatione, sine congrua mentis puritate, ad mysticam illam mensam, vereq; cæleste conuiuium illotis & manibus & mentibus accurrerant. Si non erat præsens Christus in S. Eucharistia, quam Corinthij ad suam accipiebant noxam, certumq; exitium: quam, obsecro, ratione peccabant, & grauiter adeò peccabant, quòd nõ dijudicarent corpus Do. si tantummodo illa edebant in cœna Christiana, istum vestrum pistorium panem, nulli re substantialiter mutatum, ecquid graue, obsecro crimen, panem illum non sine fide, tamè impuro suscipere ore? cum nihil ei sanctimonix veræ, sed inane

tan.

rantum imaginarij corpōris rēp-
tatione accedere vos persuasum ha-
beatis? Possem in huius rei fidem Ili-
dem testimoniorum ex Orthodoxis
PP. tibi cōtexere: sed tempori parcēs,
vnum modō tibi sufficere arbitror
D. August. quem plurimorum instar,
tuus solet veritatis testē iactitare Cal-
uinus Si veritatem quæris agnoscere,
mi cognate, vnum quæso lege ipsius
commētarium, in illa Psal. xxj. verba:
Edēt pauperes, & saturabuntur, & ad-
orabunt eum: Rursus in Psal. 98. Ado-
rate scabellum pedum eius: de cuius
cōmentario si dubitas, D. Ambros.
magnum eius magistrum cōsule lib.
de fide ad Gratianum. His D. August.
verbis adeò luculentis, adeò ditertis
& manifestis, nullisq̄ue calumniosis
Sophistarum cauillis obnoxijs, si fi-
dem habere voles, poterunt natiua
sua luce, & illa eiusdem loca illustra-
re clarissimè, quibus obscurioribus
Calvinus cum aliquot suis coniura-
tis, ad perniciosam simpliciorum
fratrum fraudem, callidè non mi-
nus, quam exitialiter dolo malo
ab-

abutuntur. Si tibi ex vero esset Berengarij Archidiaconi, aui vestri palinodia cognita, qua seipsum bis, ter in synodis sui erroris liquido conuictus, condemnauit, equidem non dubito, & tu eius exēplum salutariter sequutus, in tempore tandem resipisceres, ac te pristinae tuae auitae fidei, adiuuante Christo, redderes, quod o vtinam breui nobis liceat videre? vti per Dei misericordiam non desperamus: cui non raras pro te, tuisque Cœnatoribus Calvinisticis, siliquas nostro angelorum pani stolidè, nefariosè dicam, præferentibus, preces fundimus.

VI.

Calvinus Mahumeto suffragatur in dogmate de Sanctis non colendis, atque in auxilium invocandis.

Vnum superioribus addam caput, quod Calvinum tuum verum demōstraret sacrilegi Mahumeti Turcarum Pseudo prophetæ infœlicem discipulum.

Piam Sanctorum Apostolorum, & Martyrum Christi ad nostrum auxilium inuocationem, audet Calvinus, Mahomerum Turcarum Pseudoprophetam imitatus, appellare idololatriam: sed quàm absit longè ab ista impietate Orthodoxum Ecclesiæ Christi

Christi Catholicæ dogma, iam pridē
 Iuliano Apostatæ, Porphyrio, Euno-
 mio & Vigilantio (ô præclaros ve-
 stros auos, quorum nefariam sedulò
 renouatis impietatem) responderūt
 D. Cyrillus Alexandrinus in Apolo-
 getico contra Iulianum Apostatam,
 D. August. de Ciuitate Dei, D. Theo-
 doret. de curatione affect. Græcanica-
 rum, & D. Hieronymus. Quos Patres
 procul dubio Orthodoxos, cum tota
 Christi Ecclesia, tam Græca, quàm La-
 tina, & Syriaca, & Armenica infandæ
 damnare idololatriæ, cuiusnám obse-
 cro, est furoris? Cæterùm quàm mul-
 tis capitibus Calvinistæ cum Alcora-
 no illo Mahometi conueniant, antè
 annos xv. orbi demonstrauius, Dia-
 logo de animi tranquillitate, ex quo
 si desideras, petere licebit. Vnde mirā
 dum nobis nihil est, quin assiduis po-
 tius gemitibus apud Deum deplorā-
 dum, tot Gallos, & aliarum nationū
 Calvinistas, ad sacrilegas Mohometi
 leges sese transferre, atque secundum
 impietatem Iudæorum, carnalem su-
 scipere circuncisionem: sicuti nobis

*Caluinistæ
 plurimi ma-
 hometicā su-
 scipiunt legē,
 & Constanti
 nopoli circun-
 cidunt, sicuti
 et Francosur-
 ti, & alibi.*

ij nar-

ij narrant, qui Constantinopoli egerunt & Francofurti, & alibi.

*VII.
Calvinus Aeriz-heresim
recoquit. mor-
tuos Sacrifi-
cio Christi ad-
iuuari.*

Coronidis loco illud tanquã huius fabulæ actum postremum addam caput, de pijs precibus & sacrificio Ecclesiæ pro defunctis vita fratribus: quod impium illum sequutus Aerium, Calvinus callido Evangelij prætextu audent renouare. Alibi hominis istius malitiam, hic eiuldem impudentiam satis mirari nequeo. Iactat se D. Augustini sententijs plurimum tribuere. Age igitur quidnam D. Augu. de pia pro mortuis prece & sacrificio Altaris sentire arbitraris, mi cognate? an aliud quàm auita nostra fides totius Catholicæ Christi Ecclesiæ toto orbe diffusæ suffragio corroborata? Certè aliud nihil. Plurimis enim locis non solum docet mortuos iuuari viuorum precibus & sacrificio Mediatoris: sed pios etiam Lectores orat, ut suæ matris Monicæ ad Altare Christi meminisse velint, vnde illa haurire solet, salutare Christi sacramentum. Vide quæst. 2. ad Dulcitium, & Enchyridij cap. 110. vbi disertis verbis affirmat

*D. Augustin.
quæst. ad Dul-
citium, & de
verbis apost.*

mat, Sacrificium altaris mortuorum Christianorum quibusdam Sacrificium esse propitiatorium; esse, inquam propitiatorium, vt misericordius, inquit, cum eis Deus agat, quā ipsorum peccata meruerunt. Huic doctrinæ ex certo Dei verbo, & liquida DD. Apostolorum traditione cōsentiunt Christiani omnium regionum omnes, nō Latini solum, Syri, Arabes & Armeni: sed ipsi etiam Græci, vt ex DD. Basilij & Chrysofomi Liturgijs, & testimonijs liquet, & ipso adeò Ecclesie Græcicæ Euchologio, Venetijs impresso. Vnde quorundam improbam demirari audaciam satis nequeo, qui iactitare apud imperitos non erubescunt, aliam esse hoc de dogmate Græcorum, quàm Latinorum sententiam, cum vtrique ex libris Machab. & D. Pauli ad Corinth. statuunt indubiā animarum post hanc vitam expiationem siue purgationē: sed tantum controuersia de modo purgationis est: nimirum an igne, an poti⁹ spirituali animi cruciatu, & mœrore, aliāve ratione suas luāt poenas: Vt

Vt

Vt ut de hoc purgandarum post vitā animarum modo sit sentiendum, vtrique suos sequuti maiores, ex certa Diuorum Apostolorum doctrina cōstanter per annos 1500. docent, animas quorundam post hanc vitam igne illo purgatorio probari, purgari, expiari, à quo & S. Missæ, siue Liturgiæ auxilio liberentur, quod nullus vnquam negare inter Christianos audebat, quin mox hæretici notam, & excommunicationis censuram incurreret, quemadmodum videre est apud Diuum Augustinum de hæresibus, apud Diuum Epiphanium contra Aëriam, & D. Damascenum de dormitione mortuorum, quam & vester Oecolampadius ipse nobis ad inuictam cum sui, tum vestri refutationem de Græcis conuersam iam pridem dedit.

Hic omittere non possum, quin nobile illud emblemata tibi promā. Cognate chariff. quod Biblijs suis Calvinus & Beza voluêre insignis quasi pure primū affabre affutum. in locū illū 2 Machab. 12. ita scribunt adverbū:
Pource

Pource que les Papistes, n'auoyent 1.
 point de passage en l'Escripture, pour
 prouuer leur purgatoire, cestuy ce a
 esté cause, que les Peres reuerens as-
 semblez, au cōcile de Trente ont mis
 ce liure, avec tous les autres Apocry- 2.
 phes au reng des liures Canoniques.
 Car ils ne pouuoyēt pas mieulx gaig- 3.
 ner leur cause, quen ce faisant. Mais
 outre ce, que ils contreuiennent au 4.
 consentement de toute l'eglise anci-
 enne, qui n'ai amais eu ces liures cy
 en telle authoritè: que ceulx, qu' on a
 nommez Canoniques, on void bien
 leur afinerie, en ce qu'ils ne voyent 5.
 pas, que ceci est recitè plus pour ap-
 prouuer la resurrection, & pour vn
 tesmoignage publicque de penitence,
 que pour induire a prier pour les tres- 6.
 passez. Et quant à ce qui est dit ci apres
 vers. 46. aucuns scauans persounages
 sont d'aduis, que ceci y a este adioutè 7.
 par quelque autre. Que si les Papistes
 ne se veulent contenter de ceste solu-
 tion, nous n'auons que a leur respon-
 dre, que ils nous mōstrent en quel 8.
 temps ces liures ci ont eu telle autho-
 ritè

G

ritè

92 EPISTOLA

rite en l'eglise que lon ait vſede leur
teſmognage pour prouuer vne do-
ctrine, de la quelle il y euſt different,
ou controuerſe. Ou bien que il nous
faſſēt apparóir de la puiffance de leur
Pape & de leurs Eueſques cornus, à ca-
nonize le liures, & on leur donnerá
leur cauſe gágnée.

Agnoscis verba tibi nota ex Bibli-
js Henrici Stephani anno 1565. fol. 84.
Qua in pericope tot ferè tibi numera-
bo (ſi tamen patientem cōmodis au-
rem) mendacia, quot ſunt verba.

1. Aiunt nullum Catholicis in verbo
Dei exſtare teſtimonium pro ſtatu-
do purgatorio. Iſtud & Gręci negant;
& Latini, varia Do. Chriſti & Apoſto-
li Pauli ex Euangelicis literis promen-
tes loca, vnde doctrina hæc Chriſtia-
na ſolidè confirmetur, de quibus ali-
bi opportunius. vide, ſi veri amor te
capit, Panopliã & Apologeticum no-
ſtrum.

2. Quod omnes Apocryphos cū Ma-
chab. fecerint patres Trid. canonicos
vani⁹ eſt, q̄ vt reſponſionē mereatur.

3. Non ſuã, ſed Eccleſ. Chriſti cauſam
ege.

DISSVASORIA.

99

egerunt PP. Trident. confirmantes libros Canonicos : quos pia venerata est antiquitas.

Aiunt hos libros [Machabæorū nunquam fuisse à Christianis habitos pro Canonicis, vtrū hic tuorum Caluini ac Bezæ magis mirer imperitiam, an malitiam, addubito. An non eos agnouit D. Aug. locis nup allegatis? An nō eos Canonicos fuisse testantur cōcilij Laodicea. PP. sub an. Dom. 364. An non PP. 214. in Cōcilio Africano an 413. An non eosdem inter Canonicos accēset cōciliū illud vniuersale 6. Cōstantinopoli in Trullo habitū an. do. 681. An nō & Florentinū Occumenicū ex PP. tā Græcis q̄ Latinis, Armenis & Syrijs congregatum?

Cuius igitur sit impudentiæ, dicā s. an inscitæ, q̄ lepidi isti nouorum Bibliorum fabri adiiciunt, quōd Patres Conc. Trident. suum inquit, leuæ Afinerie, asinitatem orbi demōstrant, quando Machab. librum pro statuendo purgatorio faciūt Canonicū, quasi de piorū, defunctorum auxilio agat, cum loquatur de resurrectione.

G 2

Sed

Sed si verum audire sustines, ipse iudicato, an non immeritò tui magistri Patres Trident. (quorum nō paucos ipse nouisti doctissimos, iuxta ac sanctiss. viros) turpi adedò infammant blasphemiam. Si enim, vt & ipsi nequeunt inficiari, Iudas Machabæus iussit offerri sacrificium pro Iudæis in vera Dei religione ac fide mortuis pro ipsorum peccatis, vt ab eis soluerentur, ac liberarentur: quænam obsecro est Patrum Tridentinorum imperita soliditas, siue vt istos bipedes asinos ruderere non poduit Asinitas?

6. Atqui hic vobis (ô argutos sophos) ipsi cōtradicitis: cum agnoscitis non quidem præcipuè, sed tamen ex causa minus præcipua exemplum hoc Iudæi Machabæi hic recitari, vt pij ad supplicandum inquitis pro defunctis inducerentur.

Si enim ista commemoratio illustris vnius Machabæi plus est hoc in libro recitata ad statuendam mortuorum resurrectionem, quàm ad fundendas pro mortuis orationes, necessariò vestris ex verbis sequitur, etiã pro
his

his mortuorum precibus, fuisse ibi hoc exemplum celeberrimum recitatum.

Ista temeraria suspicio facile illo-7.
rum animos perturbet, qui stolidi leuitate nouandorum dogmatum abripiuntur, suæ obliuionis à DEI Ecclesia, à cuius fide miseri exciderunt: quorum Deus misereatur.

Isti magnæ vestræ quæstioni (ô so 8.
phi, nostrates respondeant Catechumeni, tempus si scire libet, vide nu. 4.

De potestate Patrum in Concilio 9.
generali satis abundè alibi est disputatum, quod eos cõuitio insigniunt vestri docti isti, imò à se ipsi, non à Christi spiritu docti, cornutos eos dictitantes: tu vide, an ne tui meritò bis cornuti sunt, censendi, qui tam crassa vndique, imò asinaria verius antiquitatis Ecclesiasticæ imperita sese doctis omnibus propinant deridendos: quæ sua maledicentia vt sese Deo faciunt execrabiles, ita pijs omnib' odibiles.

Siue vos causam nos vicisse assera- 10.
tis, siue negetis, nihil doctrinæ Ecclesiasticæ veritati decedit. Sed quia iam

vobis tempus est demonstratum, quod
 flagitabatis, nimirum ante annos 1200.
 fuisse hos Machabæorum libros pro
 Canonicis agnitos, atque adeo appro-
 baros, vos humiliter agnoscite victos
 & abiecta omni arrogantiâ superbiâque
 Abyronica, ad matrem vestram Cath.
 redite Ecclesiam. Talibus igitur stro-
 phis, infamibus, imò pudendis men-
 dacijs vestri Beza & Calvinus noua
 dogmata imperitis suis discipulis au-
 re prurientibus persuadere audaci i-
 gnorantia, ne arrogante dicam ma-
 litia, impudentissimè aggrediuntur.

Sed modum his rebus facere mo-
 net Epistolaris breuitas, quam tui a-
 mor me fecit excedere. Hunc nouato-
 rum tuo à Caluino dogmatum septe-
 narium sufficere opinor, Cognate
 charissime, vt homini, qui motu non
 fit mentis, oculos aperiat, ne diutius
 ab illustri illa veritatis Euangelicæ co-
 lumna, quæ Catholica nostra est Ec-
 clesia, aberret: à cuius doctrina sese vi-
 det tot Principibus doctrinæ Christi-
 anæ capitibus certo æternæ suæ salu-
 tis periculo diffidere.

Sic

Si enim vna est Dei fides, fieri nequit, quin is certò certius sese perditum eat, qui eam deserens, nouatas hominum impiorum, & mente corruptorum doctrinas sectatur. Porro illam de rebus diuinis nuper dictis doctrinam non tantum hæc vniuersa nunc temporis & tenet, & profite-
 tur Christi Ecclesia verè esse Aposto-
 licam, & verbo Dei verè consentane-
 am: sed ipsa etiam tota venerandorū
 Patrum nostrorum ad ipsos vsque A-
 postolos retrò antiquitas, quæ vno
 semper ore vobis contraria & docet,
 & omnes eius aduersarios, siue vt
 Paulus appellat, Hæterodidascalos,
 damnat, ac tanquam spurios & ver-
 bi Dei adulteratores horribili tradit
 excommunicationi. In quam cum
 temiser præcipitem dederis, vide, ob-
 secro, quónam tu nunc es loco con-
 stitutus.

Qui ab Ecclesiæ corpore, aut suo i-
 psius, aut Ecclesiæ iudicio abiicitur,
 siue præciditur, non magis vitæ, quæ
 ex Christo capite nobis suum per

*Quosdam Ecclē-
 sia à regno
 Dei per excō-
 municationē
 excludat.*

*Vide D. Aug.
 de vnitatē
 Ecclesiæ.*

Ioan. 4.

Spiritum, teste D. Cypriano, communicatur, particeps esse potest, quam ramus arbore sua decifus.

Rom. 7.

Excommunicati non habent Spiritum Christi, ergo Antichristi sunt.

Qui autem Christi spiritum non habet, hic non est eius, ait D. Paulus Roman. 7. Qui non est Christi, proculdubio est Antichristi, cum quo erit illo æterni iudicij die in puteum, sulphure ac pice inflammatum, semperque ardentem præcipitandus.

Aposaly. 27
Quod periuri sunt, & æternum damnandi, qui Ecclesiam deserunt.

Hunc sempiternum ignem ardentibus flammarum globis vsque & vsque flagrantem, an tibi modò nondum times mi cognate: Spero te illò insanix, ne dicam Atheismi (in quem tamen Calvinistæ vestri magna, proh dolor? caterua irruunt) non esse prolapsum, vt æterni ignis pœnas impijs & periuris, & qui amant mendacium, præparatas tibi non metuas.

Te autem in istorum periurorum esse numero, ne castrorum istorum impiorum, dei copijs sacrilegè aduersantium dicam primipilum, si non habes persuasum, agè tuam te per salutem æternam obsecro, videamus, an tibi, fauente atque adiuuante & illuminan-

minante S. spiritu, hac oratione persuadeatur.

Cum Christi sacramenta suscepturus ad Baptisimum venisti, ubi abrenunciasses diabolo & pompis, doctrinis & erroribus eius omnibus, Christo nomen dedisti: eius fidem à vera sua Ecclesia tibi proposita, pollicitus te seruaturum, & Deo in eadem Ecclesia, cui te incorporari postulasti, seruiturum. Dum enim professus fuisti, te credere vnam esse Catholicam Ecclesiam, in quam cupuisti admitti, vt filius Dei ex filio diaboli, atque ex miserrimo æternæ damnationis mancipio, efficereris Christi libertus, hanc vnam te matrem, hanc te solam magistram veritatis, hanc te vnicam vitæ æternæ ducem sequuturum, spondidisti.

His tuis stipulationibus, religiosisque sponsionibus accessit Sacrosanctum Baptisma: quod in dictorum confirmationem, certumque æternæ salutis remedium simul & sigillum tibi fuit sponsore meo, ni fallor, à patre aut patruo impensum. Ab hoc fœde-

re cum Deo tot pijs Apostolorum ceremonijs, sacrisque maiorum ritibus inito, qui recedit, an non tibi Apostata censendus videatur? an non est infidelis? an non verè Antichristus? an denique non est de intœlice illorum periurorum manipulo, quos D. Iohannes Theologus Apocalyp. 22. Dei spiritu edoctus prædicit in puteum illum sulphureis flammarum globis semper flagrantem præcipitandos, æternumque discruciantos? Atqui ex ephœbis egressus, inquires, & adultior factus, vidi me non verè catechizatam, nec vera Christi doctrina imbutam, denique non Euangelij, sed hominum dogmatibus malè institutam. Itaque vela conuertens, verorem sequor magistrum, qui me proculdubio ad Christi regna perducet. Toto erras cœlo? falleris, mi Cognate, falleris? Sed quem mihi tuum no- uitium obsecro dicis magistrum? no- stine satis, quemnam sequaris magi- strum: Si tibi ex vero fuissent istius Magistri explorati, & mores improbi & doctrina impia, nunquam à vero Chri-

*Vide D. Cy-
prianum de
unitate Ec-
clesiæ siue sin-
gularitat præ-
hereticos non
esse christia-
nos, sed Anti-
christianos.*

*Qualis nã vi-
ta Caluini an-
te nouum suū
Euangelium.*

Christi grege aberrans in istorum luporum fauces verè internecinas infœlix incurrisses. Quo namque syllogismo persuadeas tibi, animum attentus aduerte, precor, lucem Christi & veram Euangelij doctrinam nunc tandem post tot sæculorum curricula diuinitus reuelatam homini tam flagitioso, tam scelesto, tam sacrilego tã deniq; vitijs adedò abominãdis coopto? Is enim dum adolescens Aureliæ Iuri operam daret, atque suæ nationis Picardicæ Procurator fuisset electus, cum calice (vti eius tunc illic condiscipuli nostratibus bona fide narrarunt anno 64.) cum S. Cruce, cū ornamentis Ecclesiasticis omnibus, quę societas illa clarissima fidei illius, ac custodię diligenter seruanda commiserat, sacrilegus aufugit: vt futuri sui immanis istius sacrilegij præclarum orbi Christiano specimen præberet.

Neque hoc sacrilegio contentus, suam etiam iuuentutem tot improbis, tot nefarijs, tot infandis, & Chri-

*A Sacrilegio
Caluini suū
Aurelię fuit
exortus
Euangelium,
cum Iuri ope
rã daret illis.*

Christianis indignis auribus, flagitijs,
sceleribus, piaculis contaminavit.
An non sua in patria Nouioduni tu-
us Apostolus, si Christo placet, Calui-
nus infami carcere fuit illis de causis
diu admodum constrictus? an non
ob confessam, adeoq; conuictam So-
domiam fuit ardenti rogo adiudica-
tus? an non clementissima sui Episco-
pi N. misericordia in gratiam fuit (re-
lictis quæ possederat Beneficijs Eccle-
siasticis) receptus? sed ne impunè fer-
ret, illis candentibus lilijs Gallicis or-
nabatur manu carnificis Calvinus tu-
us stigmatizatus: an non hac de causa
in Italiam cum suo auo Cain extorris
abiit, sui pudore victus, & ab Illustri-
sima Ducissa Florentiæ aliquot aure-
is tanquam exul Galliæ adiutus? Ta-
lia fuere Calvinici Euangelij exordia:
talem ac tam sanctum, ac verè sacrū
tua doctrina habet authorem. Certè
dignum nactus sibi fuit diabolus or-
ganum, cuius scelerato ministerio to-
tam exitialiter perturbaret Galliam:
quod à teneris tot flagitiosis imbue-
rat sceleribus, & nefarijs contamina-
uerat

uerat criminibus. Quam verò ab eisdem imposterum fuerit alienus flagitij, tibi facile, opinor, persuadeant tui quondam in isthac pestilentia schola commilitones, qui ad tuum exemplum hypocritica eius sanctimonia diu seducti, eius vitam nunc ad saniorum reuersi mentem literis tradiderunt. Vide obsecro, si tuam amas salutem, vitam Caluini per DD. Medicum Hieronymum Hermetem impressam Lugduni, Anno 1577. vbi pulcherrimum videbis exemplum de illo Caluini Ganimede Italo adolescente, quem aureorum millia quatuor suffuratum noluit inquiri, licet amici suam & offerrent operam, & certam pollicerentur recuperationem: veritate ne pristina vulnera illa Nouiodunensia nouis liliorum illorum Gallicorum stigmatibus recrudescerent, aut potius hominum memoria recandescerent. Qualem verò Calvinus tuus postea duxerit vitam, nolo nunc fusius commemorare, cum non de professorum agatur vita: sed doctrinae veritate, penes vtram partem ipsa verè sit tandem

tandem

tandē reperienda. Sed quod de iuuen-
tute Caluini dixi, adeò sceleratè du-
cta, eò dixi, vt tecum seriò cogites, an
in tale Sathanæ organum spiritus san-
ctus descendat? qui effugit fictum, ne-
que habitare potest in corpore sub-
dito peccatis. Cum igitur fue-
rit à puero tam sanctum & perquam
religiosum, imò dedicatum diabolo
mancipium, callidus ille impostor fa-
luti hominum semper inuidens, dig-
num sibi inuenit organum, quo im-
pium suum Zuinglianismum orbi fa-
scinando fucatori & floridiori orati-
onis puræ cothurno propinaret. Ta-
les enim sibi versipellis ille draco sem-
per solet deligere nouarum suarum
contra Christum Tragoëdiarum cho-
ragos: qui insigni & egregio admo-
dum nobilitatis scelere suis aptiores
impijs videbantur dogmatibus in-
vulgis spargendis. Qualem fuisse Si-
monem Magum meretricium illum
& Manichæum Priscillæ ac Maximil-
læ scortis suis deuotum, deniq; & Pri-
scillianum in Gallia eximium hypo-
crysam

eritam suæ illi meretriculæ N. clarissimi Grammatici filiaæ addictissimum. Nihil nunc tuo de Beza dico, qui tot adulterijs & simonijs fuit Parisijs nobilissimus, & verissimus nostri sæculi ^{Beza noster} Aegistus. quemadmodum etiam nū ^{Aegistus.} eius poemata Paganica, imò lenone dignissima meretricios Martialis versus gæconica impuritate, ac foeda obscœnitate multis parasangis exuperantia.

Is plurima sua Beneficia duobus emptoribus Græca fide cum vendidisset, eo nomine publica præconis voce & excommunicationis edicto fuit notatus.

Idem sartoris cuiusdam Parisiensis in platea Cytharæ uxorem ob adulterium eiectam, & ad publica prostibula profugam, magnis multarum Ecclesiarum spolijs onustam, secum Geneuam vestram pius reformator transportavit; quam illis ad suam candidam tot celebrauit poematis, postquam viuo marito suo vicino illam permolere consueuerat. Nihil nūc de
 varijs

varijs eius dicam Sodomijis, quas ne ipsum quidem dissimulare, nobiles eius scripto testantur discipuli: sed hos dices exemplo Apostolorum ad meliorem frugem Christi Euangelio reductos, in posterum enim honestam duxisse vitam. Atqui de vita professorum nihil nunc disputo accuratius, quibus alias erit locus commodior. Satis enim notū est, vestrates ex professo contra veteres Ecclesiæ Canones, & Apostolorum instituta, imò contra vestras ciuiles leges, & Sacerdotibus, & Monachis, & sanctimonialibus Matrimonia concedere, adeoque propter adulterium, & alias fortè causas nouum permittere coniugium. Hæc flagitia, scelera, & infanda piacula vos appellatis matrimonia, pretextentes nomine culpam, licet nō desint publicorum Caluini tui adulteriorum indicia plurima cum illis suis perbellis discipulis: quæ solæ puello bimulo, aut trimo comitata illum accedebant dubia Bibliorum ab illo, inquebant, dissoluenda petuerat, Bibliorum codicem sub brachio gestan-

gestātes: quas suis cōclusis foribus & fenestris solet diu solus catechizare. Sic de illa N. quā toties extra Geneuā sub vesperū visebat, absente marito, non dubia fuit fama : vt nihil hic dicam de illa nostrate Falesia : quæ suo cum marito ad Bernensem agrum, hac potissimum de causa commigravit, cum non eam semel sibi exoptaret vxorem, viuente marito languidulo, quod ipsa suis amicis varijs persæpè fuit conquesta. Certè incestuosum se inficiari non potest: qui annis quinque monialem quandam ex Cœnobio Veilmur fugitiuam duobus in menses singulos coronatis aureis ex publico pauperum Geneuensium peculio aluit, lecti sui sternendi causa, eam tandem, vbi ex illo quatuor plus minus iā mensib. vterū gestasset Apostata Canonico cuidam Losannæ degenti locauit in matrimonium (vt vos quidem dicitis) boni viri stuprū, imò incestum semper appellare consueuerunt.

Adhæc nihil de illo admodum nobili homicidio, quod miraculi facien

H di

di (si superis placet) causa perpetravit
 ut ipsa occisi miseri Itali vxor in hunc
 usque diem testatur, & familia. Certè
 hæc cum apud D. Hieronym. Hermen-
 tem legerem, non mirabar, Calvinū
 obiectum sibi publicè à Michaele Ser-
 ueto in Tribunali homicidium, pro-
 bari noluisse. Ut ut verò sese res ista
 habeat, tales procul dubio habes tuæ
 nouatæ fidei, immò perfidiæ magi-
 stros, qui omni scelerum fœce con-
 spurcati, & cœno flagitiorum defœ-
 dati, nouo sese isti tradidère publican-
 do diabolicæ doctrinæ Euangelio. At
 huius doctrinæ authorem primum,
 inquires, hoc sæculo habemus Reue-
 rend. P. & S. Th. D. Ulrichū Zuingliū:
 scio, sed quam is fuerit non Christi,
 sed Veneris ac seuæ Bellonæ sacerdos
 impurissimus, totusque dæmonio li-
 bidinis deditus, notius est, quam ut
 hic commemorem.

*Zuingliū
 veriss. diabo-
 li discipulus
 ex ipsiusmet
 testimonio.*

Cuius verò spiritus reuelatione iste
 nouam vestram didicerit Berengaria
 nam impietatem, ipse suismet verbis
 testatur; Quod sub auroram genius
 ipsi apparuerit (inquit lib. cui supple-
 men-

mentum fecit titulum) ater, an albus nescio; qui argumenta ex Moyse suggesterit, verbum (Est) in Christi oratione: Hoc est corpus meum, non significare præsentem corporis substantiam sed merum absentis typum, siue figuram nudam, spectrumque rerum inane & vacuum. Hos igitur certissimos diaboli discipulos (modò ipsorum verbis fidem habendam putas) cum tu sequaris magistros, tu vide, mi Cognate, quantò te, tuamque salutem æternam exponas periculo, imò quam certè te ipsum propines interneconi æternæ, sempiternis ignibus horrendæ? quod tales sequaris duces à Christi ouili, te fraude admodum perniciofa seducentes.

Sed cum istius pestilentissimi erroris tui exitialis originem animo tristis reuoluo, video me longè admodum à scopo aberrasse. Non enim te viros, mihi vt narrant tui amantes amici, habere nouæ iustius impietatis magistros: sed fœminam, alteram tibi Euam, vxorem tuam:

*Quod à sua
vxore tanquam
altera Eua
miser sit sed
est.*

quæ sibi Magdalenaë titulum (si Christo placet) non veretur vendicare. Aded istud verum esse intelligo, vt ipsam non puduerit publico in conuiuio iactitare, imò publicè seriò hac de re gloriari, ac de te triumphos agere, quòd plurimum fermenti tuo, inueniens, ex sinu sedula extraxerit, atq; deterferit. O magistram tuam noui tui Euangelij singularem, quæ contra D. Pauli doctrinam sibi sui mariti arrogat catechisationē cū ipsam oportet in filètio discere, ac maritū domi omni cum reuerentia interrogare. An non igitur te iam nunc sentis exemplo Salomonis, & infœlicissimi Adæ à vero per fœminam (cuius plerūque opera diabolus nunc temporis luctuosiss. non infœliciter ad suum, proh dolor? commodum vsus noscitur) seductum? Illāne tibi fermentum deterferit, quæ plena fermenti ex perniciosis aliquot non minus, quàm indoctis impurissimorum Anabaptistarum libellis hausti, verum tibi illud Pharisaëorum instillauit fermentum, a quo Christus cauendum admonuit, sed

Plurimi hodie in Belgio suis ab vxoribus ad impietatem perfidie sunt seducti.

it, sed ô te incautum? imò infoelicem prorsus censorem! qui loco saluberrimæ farinæ, quæ animam tuam in vitâ educet ac enutriet æternam, diabolicum elegeris fermentum, quo te ipse certo certius is perditum. Talis generis fermentum esse doctrinam tuam, quam Caluini magisterio ab Arrio, à Manichæo, à Pelagio, à Berengario, denique ab impijs Iudeis & Mahumetanis mutuatum pro Euangelio infelix suscepisti, notius est doctis, & in veterum Patrum scriptis exercitatis, quàm vt semidoctus ambigat. Nos singulorum capitum suprâ commemoratorum doctrinam tribus verbis astruximus, epistolari breuitate exclusi, ac tuis negotijs consulentes, veriti, ne si prolixiores fuissetus, tibi fastidio epistola foret: quam si gratam tibi admonitionem habere cognouero, me semper, quæso, persuasum habeas paratissimum non solùm meæ in Catholica Christi Ecclesia constantiæ rationem reddere, sed tuis etiam hac pro virili argumentis respondere, curnàm tibi à nostra societate, at-

H 3

que

que salutari illa corporis Christi in vno spiritu compage, quæ vno sub Pastore D. Petri successore collecta, veram nunc exhibet Christi Ecclesiam Catholicam & Apostolicam, putasti discedendum, & novos tot impiorum dogmatum magistros sectandos. Sane si mihi placidè ac citra contentionem potissima dignaberis perscribere argumenta, quibus adductus atq; persuasus auitam nostram putasti mutantam religionem, ego meo in te amore singulari ac perpetuo instigatus, non paucas tibi vigilare noctes sum paratissimus, vt aliqua saltem parte ostendam te certò cum salutis exitio à vero Christi Iesu vnici Saluatoris nostri aberrantem Euangelio, veram illam Catholicam & Apostolicam temerè ac sine causa iusta, siue legitima deseruisse Ecclesiam, quæ à D. Paulo ἡ ἀληθείας ἐδράκιωμα, sedes veritatis, dicta est. A qua pertinaciter & contumaciter qui aberrat, nulla ei salutis æternæ spes potest esse reliqua, quod vna est Dei fides, & Ecclesia vna,

na, cui sub ouilis sui nomine curam
D. Petro, eiusq; successoribus Domi-
nus Christus rediuiuus, & in coelum
sua ad instruendos Dei lege noua &
Testamento per Prophetas promisso
homines, legatione perfunctus com-
mendauit.

Interea dum tuum exspectamus
responsum, nos solitis ad Christum
pro te, tuisque miseri gregis istius A-
postatici socijs vacare pergemus pre-
cibus; vt veritatis suæ lumen seductis
suis diabolica fraude ouiculis, osten-
dere dignetur. Tu verò mi Cognate
in Christo chariss. interea ne tibi, obse-
cro, desis, ac similes ad preces conuer-
sus, toto pectore Christo vero Deo &
homini, vnico nostro Mediatori fun-
dens, vt tui misertus veram tibi recu-
perandæ salutis æternæ ostendat rati-
onem, qua in vitam fœlix peruenias
sempiternâ. Hæc enim certissima est
ratio, qua & ab omni reuocaris erro-
ris periculosissimi auio: & in recta ve-
ritatis diuinæ via cōstabiliaris. Quod
si ex animo facere nō grauaberis, ego

H 4 tibi

tibi spondeo, mi Cognate, non frustra te istam precandi sapius operam, tuæ salutis æternæ impensurum. Hoc enim meo tibi affirmarim exemplo, quod coram Christo Iesu viuorum & mortuorum Iudice & Cordiognosta tibi profero, me nulla re alia, ita in hoc de alma S. Eucharistiæ veritate dogmate fuisse confirmatum, & in eius profitendi constantia corroboratum, quàm cælesti hoc Christi Domini præsidio, quod ad preces breues quidem illas, & suffrigidas antè annos, ni fallor, 30. & q̄ excurrit, Louanij fusas meo letus sēsi infusū animo.

Cum enim die quodam festo festæ interesset concioni, animus, nescio qua sua leuitate, & iuuenili mēte per varia peregrinante, in aliud, quàm agebatur raptus, hac de re argumentum deuoluitur, quo me non rarò memini exagitatū ac turbatū, vt ei perspicuè ac liquidò responderem.

Verū cum non occurreret in loco sacro q̄ tentanti, vrgentiq̄; subīde diabolo, & ad castra vestra inuitanti, solidè ac perspicuè responderem, in
men.

mentem venit illius verbi, quod Christus suis in synagoga Capharnaum dixit, Panis quem dabo: caro mea est.

Itaque non aliud mihi tunc aduersus infestas insidiantis, improbeque arietantis diaboli tentationes (quibus & aliàs sæpius me exagitarat) refugij putavi reliquum, quàm ad ipsum veritatis Euangelicę fontem me totum conuertere, atque precibus ex animo fuis supplicarem, vt meam miseratus eum inscitiam, tum ingenij imbecillitatem, sua in veritate Euangelica dignaretur confirmare.

Quod finita concione, quam dixi, è vestigio sum aggressus, atque ad locum vbi veteri ex more laudatissimo, patribusque iam olim probatissimo, sacrosancta in ægrotorum viaticum seruatur Eucharistia, cum accessissem, huc ferè in modum, quod memini, orabam:

O Domine Iesu Christe, Saluator meus, & redemptor meus? lux vera, lumenque cœlestis, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, verbis tuis postremo illo SS. Coenæ tuæ conuiuio, & Aposto-
 H ; lis,

lis, & nobis dictis, Hoc est corpus meum, equidem plena & indubia fide credo, etsi meum superant intellectum, captumque omnem humanum: sed tu cum sis veritas ipsa, & vita, ne me ullis patiaris dolosis diaboli tentationibus, aut fallacibus hominum sophismatibus victum, aut plausibilibus prudentiæ carnis laqueis intricatum, à tuaveritate discedere, quàm potius mentem meam fluxam, cœcam, & instabilem tuæ fidei luce magis illustratam confirma, & fidem meam adauge, ut in Apostolica tua doctrina perseuerans, tandem videam a facie faciem, quod nunc in speculo & in ænigmate. Verba enim tua cum ipsa sis veritas, me fallere non possunt, Ecclesia tua Catholica, cuius me filium esse tuo beneficio singulari voluisti, me decipere nequit, cum sit columna veritatis: Fides Ecclesiæ tuæ toto orbe concorditer diffusa, nō potest nō esse verissima, cū ita ab Apostolis traditam omnes ubique hæcenus credunt Catholici, & viri

viri verè Christiani sanctissimo omnium Patrum consensui suffragantes. Ab horum pia societate, atque cōsensu perpetuo, mi Domine Iesu, tua per vulnera pro me diriter in cruce inflicta obsecro, ne me patiaris vllis Sathanæ sophismatibus auelli, aut hominum fraude distrahi: sed me tua in fide Christiana, & doctrina verè Evangelica confirmare digneris propitius: qui pro me miserrimo peccatore acerbissimam illam crucis mortem tolerare dignatus es: cuius hoc ipsum corpus, quod in sacrosancta Eucharistia venerandum cernimus, adoro, & supplex colo, voluisti nobis saluberrimum esse memosynon in tui pro nobis crucifixi memoriam populo tuo semper exhibendum. Hunc ferè in modum, vt dixi, tunc animo æstuanti precatus, benignum sensi, & tunc, & in posterum, Christo Iesu gratia & gloria, coelestis gratiæ auxilium, atque contra omnia diaboli sophismata præsidium luculentissimū, quo ita fuit animus

mus

mus mihi, obsecro, crede, in veritate Apostolica confirmatus, vt nullam ex eo tempore senserim hac super doctrina mentis vel leuissimam dubitationiunculam: sed quasi sublatis ac sedatis omnium rērationum diaboli procellis, magna fruor tranquillitate, atque animi pace, sperans me à facie ad faciem visurum in coelo, quod nunc in terra exulans fide firma, vereque Apostolica cerno, totaque mente coelo, & venerabundus adoro.

Hoc exemplum si vel nunc imitagnate in Domino Iesu chariss. imitari libeat, mihi crede, non abs re feceris. Tua certè interest plurimum, vt vel hac, vel simili formula frequenter interpellas Redemptorem & Salvatorem tuum vnicū Christum Iesum, quem te pro vero Dei filio, & vnico nostro Mediatore constanter colere mihi persuasum teneo. Non enim opinor te impiæ istorum siue Epicuræorum, siue Atheistarum, aut denique Libertinorum familiæ tradidisse, aut impio illo & execrando Antichristi spiritu dignissimo scripto, cōtra tres
im.

impost. fascinatum à fide Christi exci-
disse, absit omen; Deusque auertat,
quod non paucis aut imprudentia,
aut suæ salutis æternæ incuria euenif-
se, eheu dolor, compertissimum est.

Tali certè, quam diximus, orationi
Christo Domino subinde toto pecto-
re, animoque non simulato funden-
dæ mirum in modum suffragetur se-
dula tua in Deum fidei exercitatio.

Profuerit igitur Deo gratias agere de
fide in Christum tibi donata: quæ exi-
mium sanè donum Dei est, quæ non
ratione nititur, aut capitur humana:
sed diuina infunditur illustratione
cœcam ægri hominis mentem cœli-
tùs illuminante. Cum ergo fides Dei
donum sit, non donatur hominibus,
nisi à fidei authore Christo Iesù: qui
donorum omnium spiritus sancti, vt
solus est possessor; ita solus etiam
est sua pro voluntate distributor, au-
ctor, & conseruator. Ab eo autem o-
mnis qui petit, accipit; quia si quid pe-
tierimus in fide non hæsitantes, pro-
culdubio accipiemus: fidelis enim est
& seipsum negare non potest. Si ergo
& tu,

& tu,

& tu, mi Cognate in Christo charissime, fide firma, & vt D. Paulus vocat, non ficta, cum Apostolis Christū Dei filium inuocās oraueris: Domine adauge nobis fidem, equidem futurum nihil ambigo, & te cum D. Petro (cū interrogaretur, num & ipse cum illis Carpharnaitis, & aliquot discipulis vellet à Christo discedere, propter hoc ipsum vestrum de S. Eucharistia scandalum) exclamaturum, Domine ad quem ibimus? verba enim vitæ æternæ habes, & nos scimus, & credimus, quia tu es filius Dei. Hanc fidem D. Petri in Christum Iesum, quod est filius Dei, ac verus Deus, qui habet, quoniam, obsecro, pacto eius verbis, Hoc est corpus meum, fidem non habebit? Si enim Deus est, omnipotens est, vnde & corpus suum dare potest hominibus ad manducandum, quia apud Deum non est impossibile omne verbum.

Porro hanc D. Petri in Christum Iesum fidem, quia Calvinus cum suis non habent (quia cum Arrianis e-

um

Joan. 6.

um patre facit minorem, atque ex eius substantia negat natum, ideoque de Symbolo illo Nicæno caput hoc Deū de Deo, sustulit sacrilegus (mirā dum non est, si cum illis Capharnaitis vestræ perfidiæ, immò infidelitatis atque veræ vestræ *ἁπιστίας* socijs, immò Patriarchis, negant Christum suis dare posse corpus suum ad manducandum, quia plenam de diuinitate Christi, quod sit omnipotens, non habent fidem: cum fides in Deum vera & non ficta Deo, negare non potest, quod vult esse factu possibile.

Quam fidem in Christum veram, & plenam, si & tu, mi Cognate in Domino charissime, orando sæpius, & ardentius obsecrando impetraueris, mihi dubium non fit, quin magno animi gaudio ex veræ in Christum fidei concordia nato, nobiscū illud D. Petri elogium exclamabis, Domine Iesu Christe, fili Dei viui, ad quem ibimus, à quo cælestis Euangelij veritatem discamus: tu enim verba vitæ æternæ habes, & nos credimus, quia

quia

quia tu es filius Dei, quia omnia quę-
cunque voluisti, fecisti, & nihil tibi
est, quod vis, impossibile. Hęc autem
fides in Christū Iesum nō ratione, vt
diximus, nititur humana, nec intelle-
ctu hominis capitur, aut mente com-
prehenditur: sed sola Dei illustratio-
ne, qua mente fidei, humili, miti, at-
que non obstrepere diuina ope, atq;
spiritus S. pleropheria persuadetur ve-
rum esse, quod fides docet Christia-
na. Cū enim fides, teste D. Paulo, ar-
gumentum firiterum non apparenti-
um, siue *ελεγχος*. Certē conuictio & de-
monstratio firmissima eorum, quę
nec oculis, nec sensibus, nec ipsi adeo
menti videntur siue apparent: sola
Dei persuasionem menti coelitus infu-
sanitur, vt verum esse firmissimē
credat, quod credendum est, nō quia
ita sensus menti nunciat, aut ratio in-
dicat: non quia mens videt, ac rata ex
consequentiā siue ratiocinatione ali-
qua firma perspicit, sed quia Dei ver-
bum est, quod fallere nescit. Quod es-
se longē verissimum capita fidei Chri-
stianę de Christo DEI filio homine
facto

facto: de ipsius ad inferos descensu, & à mortuis resurrectione. Rursum de mundi non Platonica illa æternitate, aut ex subiecta Peripateticorum materia, aut Epicuri Atomis, aut Lucretij perpetuo elementorum Symbolismo: sed ex nihilo creatione, ac hominum ad vnum omnium mortuorum resurrectione, Solis luce clarius homini non simulata fide Christiano est indubitatissimum.

Sicuti ergo insanissimæ fuerit dementiæ, hæc fidei capita, quæ tibi, cognate charissime, spero etiam num stare salua, & immota, ad rationes aut Platonis, aut Aristotelis, Auicennæ, Lucretij, atque Auerrois expendere, atque ex illorum principijs, siue Maximis & axiomatibus, de fidei nostræ dogmatibus censere, ac iudicare: ita furore non caret manifestoin re S. Eucharistiæ, istos novos consulere Mathematicos Euclidianos: aut rationem audire humanam, quæ & in rebus sibi sensu cognitis, non rarò deprehenditur delirare, ac cœcos fouere errores.

Fides enim in re Eucharistica non syllogismo Euclidiano, & Peripateticorum categorijs cum vestro Beza & Caluino venit metienda, expendenda, definienda: sed solo Dei verbo, quod tam habemus Christiani luculentum & disertum; Hoc est corpus meum, vt nullum equidem arbitror dogma nobis extare in scripto Dei verbo aut certius, aut luculentius, aut manifestius. Si enim in hæc Christi verba: Hoc est corpus meum, Apostolis post illam in Synagoga Iudaica promissionem, Panis, quem ego dabo, caro mea est, dicta interpretanda, istos vestratium admittendos putabis aut Tropos, aut metonymias, aut denique Synecdochas, aut nescio quæ noua fraudulentissimi Sathanæ sophismata miseras hominum mentes fascinantia. Ecquid obsecro, argutissimis illis, eiusdem versipellis Latronis respondeas gryphis, quibus & tibi indubitatissimam Christi oppugnat impios suos p satellites incarnationē? Si enim tibi in re Eucharistica permittis aut Zuinglij tropum, aut Oecolampadij

padij figuram, aut Caluini metonymiam, aut Bezæ Synecdochen, vt veritatem præsentis Christi corporis in S. Eucharistiæ sacramento euertas; cur non & nouis Valentinianis, siue Marcionitis idem simili aliquo tropo liceat in illo DE I oraculo: Verbum caro factum est? Sed quò me tui amor Cognate chariss. transuersum abripuit? vt tuæ studerem salutæ æternæ, mei oblitus mihi videor (qualia, qualia verò hæc tibi videbuntur, equidem mihi coram Christo viuorū & mortuorum Iudice profiteor, me nō nisi tui gratia hūc laborē inter assiduos cordis mei dolores, quos & patriæ calamitas & tuæ, aliorumq; fratrum in Christo chariss. certum salutis periculum parere non desinunt, suscepisse, vt saltem certā tibi ostenderem rationem, qua ad indubiā æternæ illius, & eiusdē immortalis vitæ peruenias, imò redeas, semitā. Huc te, ô utinā cito? illa Davidis, imò Dei spiritus in illo loquētis reuocet vox: Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra? Recitatas à nobis il-

causas, cur tibi sit resipiscendum, seriò
 & attentus, obsecro, expende: sed ci-
 tra cõtumacem anticipati animi ob-
 stinationem, & proteruam arrogan-
 tioris mentis obdurationem, qua ve-
 rum videre nolis: sed Dei verbo te
 Christiana humilitate subijciens, mäs-
 fuetum te præbeas ad illud salutariter
 audiendum, non quidem animo præ-
 occupatus ab hoc vel illo magistro:
 sed totum te à personarum confide-
 ratione auellens, purum illud putum
 exquire Dei verbum, quod per Apo-
 stolos suos D. Christus vniuerso se-
 mel ab initio proposuit populo Chri-
 stiano, qui in vna Catholica Christi
 Ecclesia semper summa doctrinæ at-
 que animorum concordia colligi-
 tur. In verbo autem Dei intelligendo
 vnam illam assiduè tibi præ oculis ha-
 beas tuam te per salutem eternam ob-
 secro, regulam, esse quædam in eo, si-
 cuti & in D. Pauli Epistolis, teste D. Pe-
 tro intellectu difficilia, *δυσνόητα*, captu
 non facilia, obscura, abstrusa; quæ ho-
 mines mente corrupti deprauant, di-
 storquent, & adulterāt ad suam ipso-
 rum,

rum, aliorumq; inconstantium perditionem. Hanc igitur tibi professionē, cum sutor ultra crepidam tibi sumpseris, vide quam ego tibi videar absurdus & insulsus, imò verè stolidus, si ergo nulla Isagoge, aut progymnasmatibus Iuris vestri ciuilis me professorem aut Iudicem de herciscundis hereditatibus, finibus regundis, stillicidibus, & agrorum seruitutibus, aut denique XII. Tabularum legibus dare auderem.

Tu tua de professione & institutione Theologica statues, quod voles: ego scio quantum illi & difficillimæ, & obscurissimæ, ac latissimæ operæ impenderis: in qua tum demum incipere mihi cum D. Augustino videor, cum reliquum temporis huius misellæ vitæ, quod Deus elargiri fortè dignabitur, totum sedulus impendero. Quod ipsum vitæ tuæ curriculum, si & tibi SS. literarum studijs donare animus est, equidem tibi ex animo gratulor; quod vitam tuam breuiculam tristis audio symptomatibus, nescio quibus, & hæctica siue phthy-

ca exhauriri, quæ res te magis habere iure optimo debet sollicitum, ne repentina morte iustus Deus te hinc suum illud ad seuerissimum abripiat tribunal, vbi erit tibi ratio admodum exacta reddenda, curnam sine vllistorum nouorum Pseudoprophetarum miraculo, sine vlllo diuini numinis testimonio, sine vlllo etiam sanctioris vitæ fucō te à Catholica Christi separaueris Ecclesia, cur fidem mutaris auitam, cur denique te ipsum improbis & publica omnium voce infamib⁹, profanis, & sceleratis magistris tradideris cōtaminandum, imò propinaueris prophanandum & constuprandum, abominandisq; impiæ doctrinæ dogmatibus impiandum. Quæ anim⁹, vnū illud D. Pauli aīo tuo nunquā, o mi cognate chariss. patiaris elabi, nos factos quidem esse Christi participes, & eius corpori insertos, socios fratres, & cohæredes, si modo teneamus initium substantiæ eius, siue τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως exordium fidei, (quæ nobis rerum illarum, cœlestium,

um,

um, humanumque captum omnem
 superantium, quibus credendum est,
 substantiam ostendit, ac veluti men-
 ti præsentat) ab Apostolis traditæ,
 symbolumque Apostolicum eo sen-
 su, quo illud toti ab initio vniuersæ
 tradidère Catholicæ Christi Ecclesiæ
 firmum, in finem vsq; teneamus, &
 immotum obtineamus, ijs enim De *Tob. 12.*
 us regnum suum promisit, qui fidem *Galath. 5.*
 suam non mutatam etiam operibus
 bonis exornare satagunt. Sed finem
 facio, ne verbis te obtundere voluif-
 se cuiquam videat, qui te saluum, &
 & in domo Dei concordem, atque v-
 nius cum illa fidei, vnà cum vxore o-
 pto in Christo Iesu: quos amo plus-
 quàm vobis fortassis quorundam sa-
 luti vestræ insidiarium venenatis lin-
 guis, tenetis persuasum. Certè idē er-
 ga vos sum, excepta ista religionis (si
 modò religionis nomen meretur ista
 perfidia, & nouata hominum mente,
 imò corpore corruptorum doctrina,
 veraque *ἑθελθηρισεία*, Deo exosa) con-
 trouersia. Etsi enim familiaritatis &
 officij in me putes minus: non tamen

amoris, & non simulata Christianæ
 minus est charitatis: qua Deo quoti-
 die non semel vos, & erraticas omnes
 Christi ouiculas commendare, atque
 veram ex animo resipiscentiam, & ad
 verum Christi ouile reditum precari
 non desino, nec desinam pro vobis
 diabolica fraude miserè admodū de-
 ceptis gemere atq; plorare, donec læ-
 tiora de vobis (ô vtinam aliquando
 fauente Christo liceat) audierim: cui⁹
 voti Deus opt. me citò compotem fa-
 cere tandem dignetur, vobis, mihiq;
 propitius. Ex portu Genuensi solutu-
 rus in Hispaniam die xiv. Febr. an. 79.

Tuus quem nosti ex animo tui sem-
 per amantiss. in Christo Ihesu: qui
 neminem vult perire, sed omnes
 saluos fieri. Venit enim querere at
 que saluum facere quod perierat:
 quo voto ne in te, aut tuorum infe-
 liciss. contubernalium atq; Theo-
 machorum aliquo frustretur, faxit
 Deus propitius.

DE